

Organitza:

LECTURA

Estructura de Recerca
Interdisciplinar

VNIVERSITAT ID VALÈNCIA

17 de març, 12 h

Gemma Lluch

«Entre dades
i percepcions: la
necessitat de llegir
sobre lectura»

#SeminariEntreLínies
Cicle de formació en línia

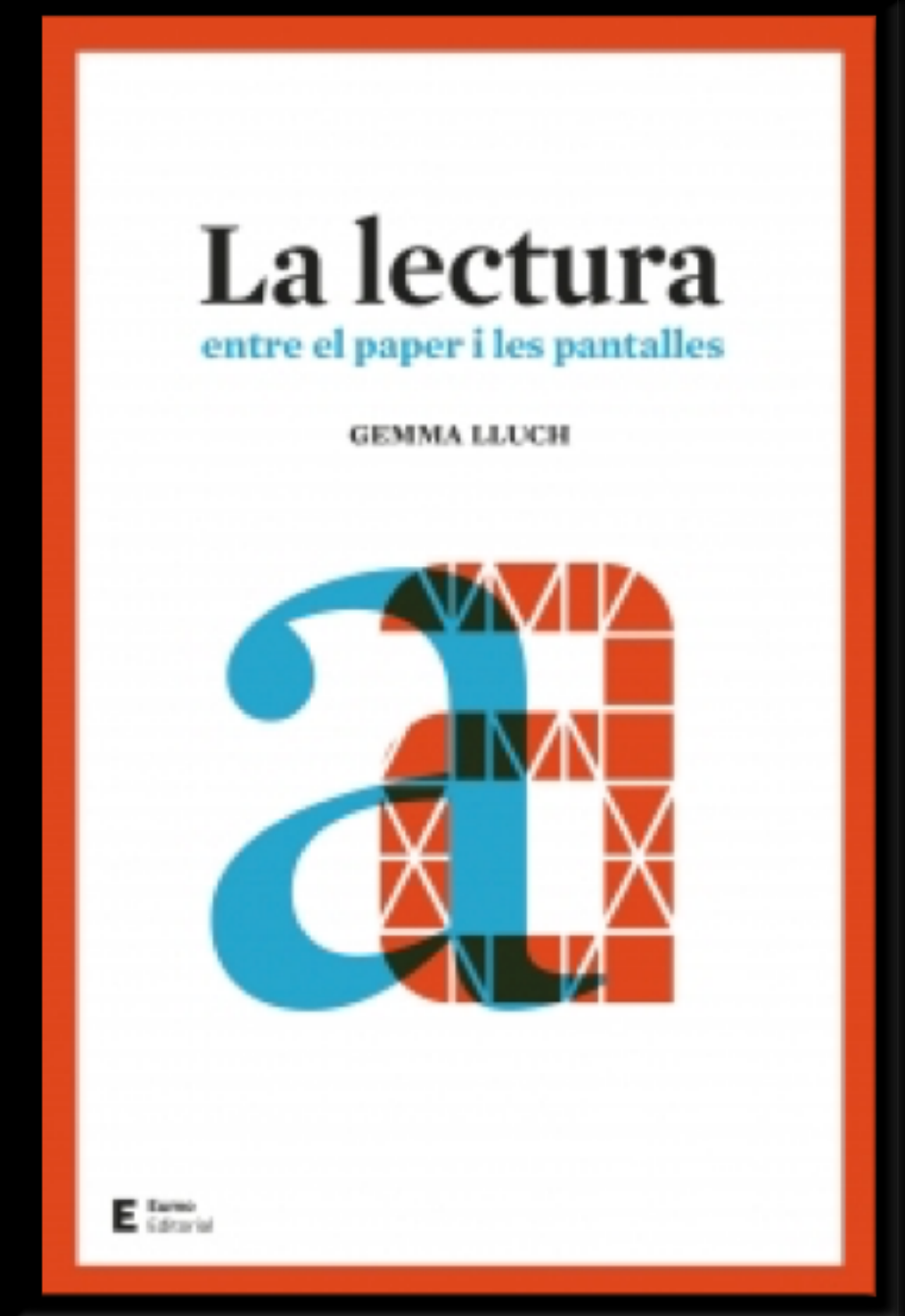

CLUBS DE LECTURA
entre línies

«El problema de la lectura, com el de l'educació, és que és un tema sobre el qual tothom creu tindre criteri i sabers per dir-ne alguna cosa.

La tradició intel·lectual mediterrània està més orientada a la literatura i l'assaig que a la investigació i a la ciència. Com a conseqüència, escriptors, pares, lectors o personatges amb alguna petita relació amb un llibre ocupen un espai excessiu en el debat sobre la lectura. Per tant, és difícil determinar qui és l'expert per parlar d'aquests temes ja que tothom en sap: tots opinen sobre què o sobre com millorar els índexs baixíssims de lectura; com augmentar-ne la comprensió lectora dels petits o com fer llegir els adolescents».

Lluch, Gemma (2018): [*La lectura. Entre el paper i les pantalles*](#). Barcelona: Eumo Editorial.

Primera percepció. Polítiques de lectura

Plan Nacional de Lectura Portugal (PNRP) 2006-2011

- Actor fonamental: els mestres.
- Costa i altres (2015) mesura la percepció que van tenir els professors sobre l'aplicació i els efectes de el Pla (Las lecciones aprendidas)

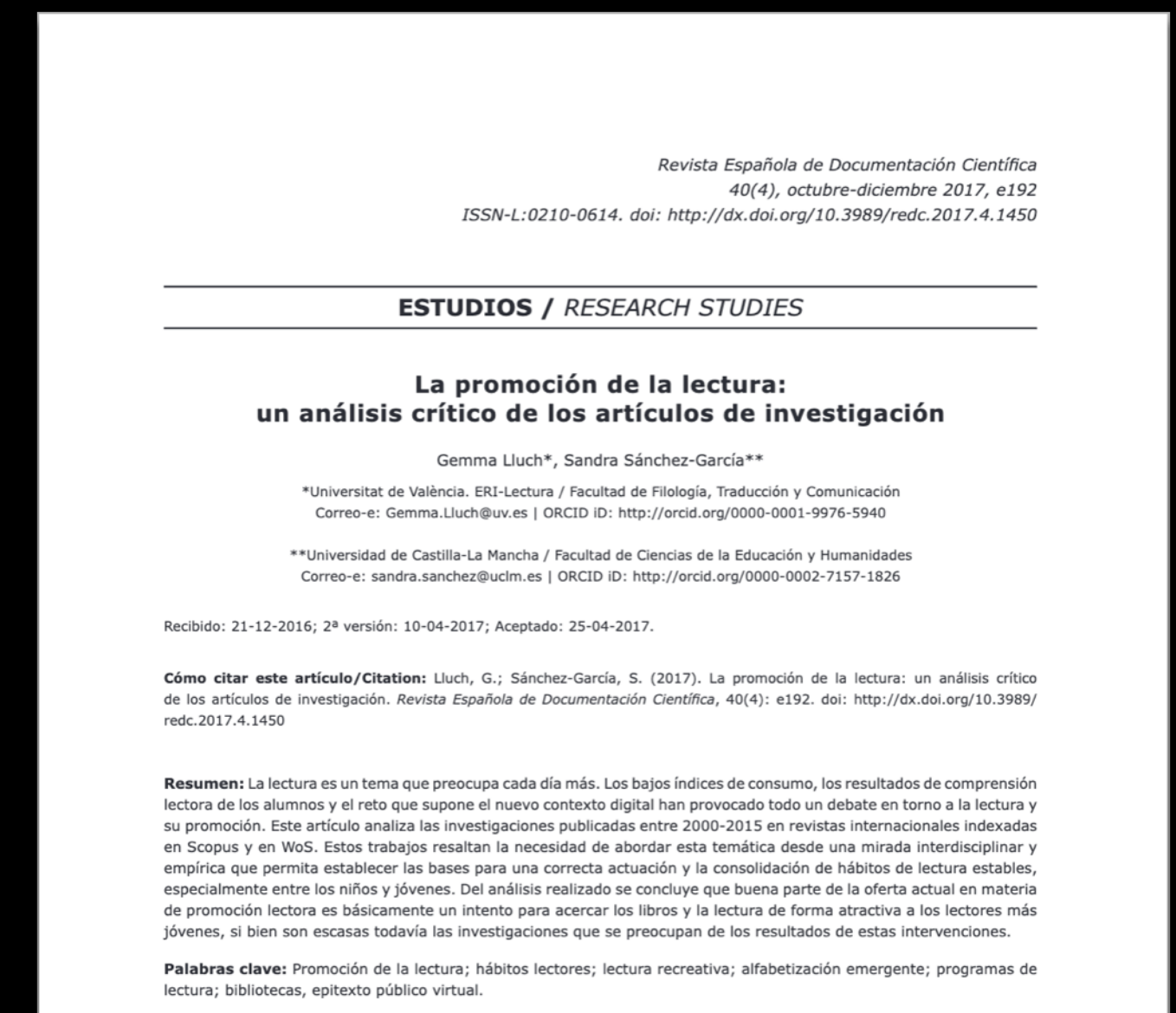
Conclusions:

- Els mestres van considerar que el PNRP va tenir major impacte en les pràctiques de lectura dels estudiants i en l'interès que van desenvolupar cap a la lectura.
- Però, van ser cauts pel que fa a la millora de les habilitats de lectura dels estudiants i els resultats escolars.

Paradoxalment:

- Les dades PISA 2009 i 2012 van mostrar una millora significativa significativa en el rendiment de lectura d'aquests estudiants que els situava prop de la mitjana de l'OCDE.

[Lluch, G.; Sánchez-García, S. \(2017\). «El promoción de la lectura: un análisis crítico de los artículos de investigación». Revista Española de Documentación Científica, 40\(4\): e192.](#)

Segona percepció. Els nadius digitals

«L'efecte de superioritat del paper depèn de:

1. La pressió temporal: la lectura en paper resulta més efectiva quan s'efectua amb temps limitat.
2. El gènere textual: el format paper és més adequat en els textos informatius que els narratius.

La generació que ara té 16 anys mostra un efecte de superioritat del paper major que el que mostraven generacions anteriors. Per tal que quede clar, **les noves generacions comprenen encara més en paper que en digital**, en comparació a les generacions prèvies».

[Delgado, P., Salmerón, L. \(2018\): El libro no ha muerto: Desventaja meta-cognitiva de la lectura en pantalla. Ciencia Cognitiva, 12\(2\), pp. 36 - 38.](#)

[Laura Gil; Pablo Delgado; Cristina Vargas; Marta Vergara-Martínez; Ladislao Salmerón \(2020\) La Lectura en pantalla en las aulas. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 89, pp. 41 - 47](#)

El término *nativos digitales*, acuñado por Prensky (2001a; 2001b), tomó fuerza entre legos y académicos por igual, haciéndonos creer que los niños que crecen en la era digital adoptaron nuevas formas de aprender e interactuar y, en consecuencia, necesitaban en la escuela el mismo entorno de aprendizaje rico en tecnología que experimentaban en su tiempo libre. Prensky (2001a; 2001b) describió así al nativo digital:

[...] están acostumbrados a recibir información muy rápidamente. Les gustan los procesos paralelos y la multitarea. Prefieren gráficos en lugar de textos y no lo contrario. Prefieren el acceso aleatorio (como el hipertexto). Funcionan mejor cuando están conectados a la red. Crecen en la gratificación instantánea y las recompensas frecuentes. Prefieren los juegos al trabajo *serio*.

Estas generalizaciones tan amplias sobre toda una generación de estudiantes hacen énfasis en las preferencias, sin tener en cuenta que los estudiantes no siempre prefieren lo que necesitan para un aprendizaje exitoso. Singer y Alexander (2016) descubrieron que noventa

“

Tampoco existe una clara brecha generacional entre el nativo digital tecnológicamente competente, crítico y autónomo, y el inmigrante digital incompetente y de más edad que siempre se queda atrás. Estos perfiles son simplificaciones excesivas de los usuarios digitales, tanto jóvenes como adultos.

”

Tercera percepció. Llegir en pantalla és fàcil

Llegir en l'era digital significa:

- Posar en joc nous continguts, coneixements, habilitats i estratègies diferents a les requerides en la lectura tradicional.
- Resignificar el terme «alfabetisme»: competències lectores tradicionals (adaptades a les noves formes de lectura) + noves competències.
- Garantir l'alfabetització per a tota la ciutadania, sigui quin sigui el seu origen i punt de partida.

Dades. El paper de les famílies

- El paper de les famílies, dels docents, dels bibliotecaris i dels llibreters.
- La família és el primer mediador de lectura. El més important.
- El paper del docent i del bibliotecari està consolidat com els mediadors millors preparats i situats.
- I el llibreter guanya cada vegada més importància i terreny.

Un lector és alguna cosa més que un comprador de llibres.

Polítiques de lectura vs Clubs de lectura

1. **Polítiques de lectura** = crear dinàmiques d'inclusió i de cohesió social, de participació ciutadana i de creixement del capital cultural de les comunitats.
2. Finalitat: canviar els consums culturals de la ciutadania.
3. Necessiten temps per acompanyar-les, investigar-les, avaluar-les i reformular-les.

Lluch, G., Escandell, D., Francés, M. À., Baldaquí, J. M., & Esteve, A. (2017). [Políticas públicas de lectura e investigación. El diseño del Plan Valenciano de Lectura. Ocnos](#), 16 (1), 121-133.

